

УДК 341.64

DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v6.2022.12>*М. М. Яшарова**orcid.org/0000-0001-7648-8514**кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
доцент кафедри інтелектуальної власності та приватного права
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»**К. Т. Аксьонова**orcid.org/0000-0002-9271-616**магістр інтелектуальної власності
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЗА ДОСВІДОМ ЄС У СФЕРІ СЛУЖБОВОГО ВІНАХІДНИЦТВА

Гармонізація національного законодавства є однією з передумов щодо забезпечення економічної інтеграції та політики в сфері інтелектуальної власності загалом. Таким чином, у сфера регулювання службового винахідництва має комплексний характер, оскільки в умовах ринкових відносин правове регулювання інтелектуальної творчої діяльності людини надзвичайно важливе для будь-якого суспільства будь-якої країни.

Дослідження закордонного досвіду в частині регулювання службового винахідництва обумовлено розширенням міжнародних економічних зв'язків у всесвітньому масштабі, що підвищило значення інтеграційних процесів в економіці, які є ведучими в системі міждержавних відносин. Причому, як зазначається у наукових працях, суспільне виробництво розвивається успішно у тих країнах, де висока винахідницька активність, де винахідництво добре стимулюється [1].

Один з важливих напрямів в інтернаціоналізації господарського життя – співпраця держав у області правової охорони промислової власності, одним з основних об'єктом якої є службові винаходи. Ця співпраця виявляється в нових формах міжнародної кооперації, здійснюваної в рамках Паризької конвенції по охороні промислової власності 1883 року (з подальшими змінами). У другій половині минулого сторіччя були створені як універсальні міжнародні організації у області інтелектуальної власності (Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІС) 1967 р.), так і міжнародні регіональні організації в цій області [2].

Вказані процеси відбувалися на тлі інтеграції національних патентних систем шляхом уніфікації патентного права, тобто введення однакових, а у ряді випадків – і єдиних норм регулювання патентних відносин.

Слід зазначити, що першими у сфері регіональної патентної інтеграції стали держави Африкан-

ського континенту. Так, у 1962 році в Лібревіле франкомовними державами Африки була укладена Угода про створення Африканського і Мальгашського відомства з охорони промислової власності. На зміну цій Угоді прийшла Бангійська угода 1977 року про створення Африканської організації інтелектуальної власності. Швидкі процеси патентної інтеграції в країнах цього регіону пояснюються тією обставиною, що до проголошення незалежності в цих державах на основі концепції прямого управління метрополії діяло французьке патентне законодавство.

Спільність історичного і економічного розвитку англосовітних держав Африки зумовила створення ними у 1976 році Організації промислової власності англосовітних країн Африки (сьогодні – Африканська регіональна організація промислової власності).

Найбільш вдалим прикладом регіональної патентної інтеграції, з погляду її ефективності, виступила Західна Європа. В значній мірі це було зумовлено високим рівнем економічного розвитку західноєвропейських держав, їх загальної культури і професійної підготовки прихильників здійснення патентної інтеграції [3].

Європейська патентна система побудована в основному на двох патентних конвенціях – Конвенції про видачу європейських патентів (Європейської патентної конвенції), прийнятої у 1973 році в Мюнхені, і Конвенції про європейський патент для Спільного ринку (Конвенції про патентні Співтовариства), підписаної у 1975 році в Люксембурзі, і яка одержала згодом (1985 р.) назву Угоди про патент Співтовариства.

Проте остаточна мета західноєвропейської патентної інтеграції ще не досягнута, оскільки Люксембурзька угода про патентні Співтовариства, що передбачає видачу єдиного європейського патенту з дією на території всіх держав-членів

ЄС, ще не набула чинності. Як відомо, європейські патенти видаються на підставі Мюнхенської конвенції. Здійснення прав, що витікають з європейського патенту, регулюється нормами національного законодавства держав – учасників цієї конвенції.

Крім того, патентну інтеграцію можна розглядати як передумову для просування інтеграції в митній і валютній сферах. Тому, слід зазначити, що національна спеціалізація у патентуванні простежується досить чітко. Так, американське патентування пов'язано переважно з медициною, японське – з системами переробки інформації, включаючи фотографію, телебачення, виробництво сучасних музичних інструментів, німецьке – з механічними системами і органічною хімією [4].

Національне патентне законодавство в країнах Західної Європи в значній мірі уніфіковане відповідно до «Конвенції про європейський патент». Все ж таки існують і певні відмінності. Зокрема, в Італії і Німеччині охороноздатними є різновиди рослин, тоді як Конвенція не вважає їх патентоспроможними об'єктами [5]. Так, у Німеччині всі селекційні винаходи можуть одержувати патенти на речовину, спосіб і застосування за умови відповідності заявленого рішення всім критеріям патентоспроможності.

Патентуються нові сорти рослин і в США. З іншого боку, сортам рослин (як і породам тварин) не надається правова охорона, наприклад, в скандинавських країнах. Законодавство деяких держав надає правову охорону використанню відомої речовини, пристрою або способу за новим призначенням за умови отримання несподіваного технічного ефекту (прикладом може бути Італія або Швеція). А в США, наприклад, як і нині в Україні, нове застосування відомих способів, машин, виробів, композицій, речовин або матеріалів може бути запатентовано через технологічний процес [6].

У патентному законодавстві країн Заходу, наприклад, у Німеччині встановлено пряму охорону речовини через спосіб. Ситуація може мати такий вигляд. Подається заявка на речовину невідомої структури. Речовина не може бути достатньо визначена (як то кажуть, – ідентифіковано) певними параметрами. Прикладом можуть бути каталізатори. Така речовина охороняється через спосіб його отримання. Неодмінна умова способу – його повторюваність. Спосіб може описуватися всіма необхідними і достатніми для його проведення ознаками.

Патентне законодавство країн Заходу дозволяє пряму або непряму охорону мікробіологічних об'єктів, які прямо або побічно використовують штамми мікроорганізмів. У разі непрямої охорони штам може охоронятися за допомогою способу: його отримання; завданням якого є спрощення

використання мікроорганізму в промисловості; застосування мікроорганізму або його прямого використання для виробництва тих або інших речовин.

Оскільки здебільше випадків практична реалізація штамів неможлива при використанні лише тієї інформації, яка міститься в описі винаходу (навіть якщо там детально описані їх властивості і способи отримання), то додатковою обов'язковою умовою доказу повністю розкриття штамів є їх депонування в одній з міжнародновизнаних колекцій. Депонування в цьому органі дозволяє зацікавленим особам ознайомитися з штамом і у разі виникнення суперечки провести зіставлення з іншою культурою мікроорганізмів, складовою предмет іншої заявки. Причому, в деяких країнах Заходу, як, наприклад, в Бельгії, патенти на мікробіологічні способи отримання мікроорганізмів взагалі не видаються [7].

Слід зупинити на особливостях умов патентоспроможності винаходів, які висувуються в європейських країнах. Наприклад, в Швеції передбачаються наступні такі критерії патентоспроможності винаходів: можливість застосування в економіці; новизна; винахідницький рівень; несподіваний технічний ефект.

В Швеції керуються принципом абсолютної світової новизни винаходів. Патенти видаються тільки на технічні рішення, які істотно відрізняються від того, що було відоме до дати подачі заявки на видачу патенту.

Патентоспроможне рішення повинне бути не просто інженерною розробкою, яку здатний виконати будь-який фахівець середньої кваліфікації у відповідній галузі техніки. Рішення повинне бути саме результатом винахідницької творчості.

У шведському патентному законодавстві має місце таке поняття як «несподіваний технічний ефект».

Ним визнається як застосування об'єкту за новим функціональним призначенням, яке раніше не було властиве такому об'єкту, чи як застосування технічного засобу для виконання звичайних для нього функцій, але в нових технічних умовах. Таким чином, промислово розвинені країни світу керуються принципом абсолютної, іншими словами, – світової новизни (правда, мають місце незначні відхилення від загального правила).

Зарубіжне патентне законодавство по-різному підходить до регулювання прав на винаходи, створені працівником юридичної особи. Одні закони містять інститут службових винаходів, інші – ні. Ті патентні законодавства зарубіжних країн, які містять правовий інститут службових винаходів, передбачають договірний порядок набуття працевластувачем прав на винахід. В цілому, якщо працівник найнятий для виконання дослідниць-

кої роботи або яких-небудь досліджень або якщо виконання обов'язків включає здійснення винахідницької діяльності, то винахід належить працедавцю. Працівник має право одержати додаткову винагороду. Це положення характерне для патентного закону Італії. Проте якщо договором між працедавцем і працівником не передбачено інше, то крім основних двох умов – службові (трудова) обов'язки і завдання працедавця – винахід може відноситися до службового і за наявності інших умов, які містять закони інших країн [8].

Кодекс інтелектуальної власності Франції визнає за працедавцем право на передачу йому у власність або користування винаходу, якщо воно відноситься до сфери діяльності компанії, створено з використанням технічних, спеціальних засобів або інформаційних відомостей, придбаних цією компанією.

У патентному законі Ізраїлю встановлено, що будь-яка особа, яка одержує зарплату від держави або агентств, що підпадають під перелік міністра юстиції, у випадку якщо вона створила винахід навіть протягом 6 місяців після закінчення державної служби, зобов'язана повідомити офіційну особу в установленому порядку.

Закон про патенти Великобританії для віднесення винаходу до службового вводить додатковий критерій: обставини, через які цілком розумним було б чекати створення винаходу в процесі виконання своїх обов'язків працівником.

Згадки заслуговує спеціальний закон Німеччини. Службовими є винаходи, зроблені працівником в період дії трудового договору на основі роботи, дорученої працедавцем, або виробничого досвіду підприємства в цілому. Якщо винахідник працює в науково-дослідній лабораторії або здійснює творчу або керівну діяльність в конструкторському відділі, то винахідницька діяльність є його безпосереднім обов'язком. В цьому випадку винахід вважається службовим і тоді, коли воно створене не на основі досягнутого на даному підприємстві рівні розвитку, а самостійно.

Представляється, що під цю категорію підпадають і перші особи підприємства. Створення винаходу на основі досвіду і роботи підприємства переводить його до кола службових винаходів. Передбачається, що підприємство вкладає вагомий внесок в створення винаходу і творення винаходу є не тільки заслугою винахідника. Тобто тут встановлена певна презумпція. Після припинення трудових відносин працівник зобов'язаний повідомити працедавця про винахід, якщо він створений з використанням досвіду підприємства. У всій решті випадків винаходу вважаються вільними.

Винахід вважається вільним, якщо він зроблений в неробочий час і не пов'язаний з виробничою діяльністю підприємства. Проте і у випадках, коли винахід визнається вільним, працівник

зобов'язаний запропонувати його своєму працедавцю, який має переважне право придбання вільних винаходів.

Представляється, що положення зарубіжного законодавства про службові винаходи можуть бути прийняті за модель регулювання службових винаходів в Україні, особливо створених при виконанні державного контракту. Необхідне спеціальне правове регулювання службових винаходів, створених на засоби держави для забезпечення охорони інтересів держави. Фахівці пропонують відносити до службових винаходи, створені за рахунок коштів бюджету [9].

З урахуванням викладеного слід визнати, що інститут службових винаходів – це особливий правовий інститут, що дозволяє здійснити розподіл прав на винахід з урахуванням обставин, через які винахід створений. Проте даний інститут побудований за моделлю службових творів, без урахування особливостей правової природи такого результату інтелектуальної діяльності, як технічне рішення. Представляється, що інститут службових винаходів повинен враховувати обставини створення винаходу для забезпечення балансу інтересів всіх осіб, причетних до його створення. Особливо це відноситься до забезпечення охорони інтересів держави на винаходи, створені за державним контракту.

Як вже зазначалося, серед європейських країн особливо корисним для українських законодавців може бути досвід Німеччини, особливо, якщо йдеться про права на службові винаходи. Доречно нагадати, що законодавство Німеччини багато в чому слугувало прообразом українського законодавства у сфері промислової власності. Окрім цього, схема організації науки в Україні найбільш близька саме до німецького варіанту. Стосовно об'єднання науки та промисловості, слід зазначити, що, як зазначається у наукових джерелах, все зростаючі потреби підприємств у інноваціях, обумовлені жорсткою конкуренцією на сучасному глобальному ринку, є найважливішою рушійною силою, що забезпечує передачу знань з наукової сфери в промисловість.

На відміну від України, науково-дослідні інститути Німеччини об'єднані у наукові товариства, що зовні нагадують ту схему, яка застосована в НАН України, але далеко не тотожну їй. Досить сказати, що інститути Німеччини, як правило, не є юридичними особами, вони значно менші за чисельністю співробітників тощо. Таких товариств в Німеччині два. Одне з них – Товариство Макса Планка (далі – ТМП), орієнтовано на проведення фундаментальних досліджень в різних галузях природознавства і гуманітарних наук, друге – Товариство Фраунхофера (далі – ТФ) орієнтоване переважно на прикладні завдання. Кожне з цих товариств крім фізичних осіб (чле-

нів товариства) має в своєму складі дослідницькі інститути і спеціальні організації з передачі технологій. Обидва вони фінансуються урядом приблизно за однією схемою, іменованою моделлю ТМП/ТФ. Проте є й істотні відмінності, пов'язані з орієнтацією на різні проблеми. ТМП об'єднує 76 інститути, а також близько 15 дослідницьких центрів і тимчасових дослідницьких груп. Загальна чисельність тих, що працюють у всіх цих організаціях, включаючи тимчасові колективи, складає приблизно 11000 чоловік. З них приблизно 3000 учених. Крім того, близько 6900 чоловік складають аспіранти, докторанти і запрошені учені з інших країн.

Бюджет ТМП на 2008 рік складав 2338 млн. німецьких марок, причому на 95 % він формується з бюджетних коштів. Приватні пожертвування і зароблені засоби, включаючи доходи від продажу ліцензій, складають не більше 5 %. Слід помітити, що інститути ТМП вільні в своїх діях, зокрема в питаннях патентування результатів і продажу ліцензій. Проте, у зв'язку з постійним зростанням обсягу торгівлі ліцензіями, ТМП заснувало у 1970 році незалежну компанію з передачі технологій під назвою «Гарчинг інструменті». У 1979 році компанія була перетворена і названа «Гарчинг інновайшн ГМБХ». Ця компанія з штатом 10 службовців виявляє ті винаходи, що одержуються в інститутах ТМП, які можуть мати комерційний успіх, і допомагає в просуванні їх на ринок. Всього в роботі компанії за час її існування створено 1758 винаходів, у тому числі і службових, продано 401 ліцензію зарубіжним компаніям. Ліцензійні платежі в цілому склали приблизно 179 млн. німецьких марок, причому біля половини цієї суми складають ліцензійні платежі від продажу ліцензій за кордон. На сьогодні в роботі знаходяться приблизно 802 винаходи.

Проте можна легко помітити, що ліцензійні платежі від зарубіжних продажів складають не більше 1 % бюджету, а всі ліцензійні платежі не більше 2 %. Ще менші надходження у вигляді відрахувань від прибутку фірм, організовуваних ученими з ТМП на основі своїх розробок. Проте ТМП подає таким чином усіляку підтримку, включаючи можливість користуватися приміщеннями, устаткуванням і засобами зв'язку за номінальними цінами. Друге товариство – ТФ об'єднує 50 інститутів прикладної наукової спрямованості і організацій, що сприяють діяльності інститутів. Зокрема ТФ має спеціальне бюро з ліцензування і просування одержаних результатів в промисловість. Бюджет ТФ складає близько 1,3 мільярдів німецьких марок (приблизно половину бюджету ТМП). З них близько 2/3 дають контракти з промисловістю і дослідницькі проекти, що фінансуються з громадських фондів. Більше половини контрактів з промисловістю – це контракти

з малими і середніми компаніями. Доходи від продажу ліцензій за кордон складають близько 107 млн. німецьких марок на рік, що приблизно в чотири рази більше, ніж у ТМП. Проте, в цілому ТФ не розглядається як самостійний агент ринку, здатний повністю себе окупати і, тим більше, наповнювати бюджет.

Законодавство Німеччини у сфері інтелектуальної власності відрізняється великим ступенем деталізації. Крім окремих законів про винаходи, корисні моделі і промислові зразки, а також закону про протидію недобросовісній конкуренції є загальний закон про промислову власність, що об'єднує ці закони і міжнародні угоди в систему. Крім того, є спеціальний закон про службові винаходи [10].

У патентному законодавстві Німеччини, а саме в законі про службові винаходи, є три статті, об'єднані в ч. 3 і присвячені винаходам осіб, пов'язаних з державною, зокрема військовою службою. Сюди відносяться: ст. 40 «Працівники державної служби», ст. 41 «Цивільні службовці і представники Бундесверу» і ст. 42 «Спеціальні умови для університетських викладачів і асистентів». Всі три статті ліберальні за змістом, причому особливо широкі права надані університетським викладачам і асистентам. На відміну від працівників приватних фірм, вони мають пріоритет в праві патентувати винаходи на своє ім'я. Університет може одержати компенсацію при комерційному використанні винаходу, але тільки в обсязі витрат на відповідні дослідження і не більше. При цьому взагалі не йде мова про відшкодування витрат бюджету.

В німецькому законі про службові винаходи крім інших корисних норм передбачені три різні режими патентування. Вони різні для наукових інститутів і університетів, для службовців бундесверу і урядових структур, для комерційних організацій. При цьому для наукових співробітників і викладачів наукових інститутів і університетів до 2003 року діяв так званий «професорський привілей», тобто норма, згідно якої права на патентування винаходів, зроблених викладачем або науковим співробітником при виконанні досліджень за рахунок бюджету, належало цьому викладачу або науковому співробітнику. У 2003 році такий привілей відмінили в Німеччині, але вона збереглася у Фінляндії й ще низці країн.

Відсутність роздільного регулювання для службових винаходів в комерційному секторі і державних структурах, перш за все, в наукових інститутах обернулося у нас тим, що для всіх встановлені норми, прийнятні для комерційних організацій, що проводять наукові дослідження за свій рахунок. Цей досвід може повною мірою бути реалізований і в Україні, шляхом ухвалення

закону про службові винаходи, причому поки разом з «професорським привілеєм», оскільки до відмови від такої форми стимулювання винахідницької діяльності Україна ще не готова. Що ж до причин відміни «професорського привілею» в Німеччині, треба звернути увагу на наявність фактів нав'язування кабальних умов фірмою ученому-одинаку або групі учених, коли за ними не стоїть могутня організація, здатна самостійно профінансувати проект, якщо кращого варіанту не буде запропоновано, а тому має можливість відмовитися від свідомо не вигідних умов. Таке положення характерне для всіх країн. Тому «професорський привілей» хоч і забезпечував німецьким ученим можливість реалізовувати проекти на основі своїх винаходів, але великої вигоди ні їм, ні університетам не приносив. Коли при університетах, а також в суспільствах Макса Планка і Фраунхоффера були створені добре працюючі центри комерціалізації розробок, з'явилася можливість реалізовувати винаходи так, що від цього вигравав і автор, і університет. Тому необхідність в «професорському привілеї» відпала.

Наразі в Україні ні науковий інститут, ні університет не може дати винахіднику більше, ніж той здатний добитися сам, реалізуючи свій винахід в альянсі з якоюсь комерційною структурою. Тому закон про службові винаходи треба приймати з «професорським привілеєм», тобто практично в тому вигляді, яким він був в Німеччині до 2003 року.

Література

1. Ярошевська Т. В. Становлення інституту права промислової власності в Україні. Науковий вісник херсонського державного університету. 2013. № 4. Т. 1. С. 109–113.
2. Михайлюк Г. О. Міжнародні угоди як форма (джерело) вдосконалення цивільного законодавства України. Часопис цивілістики: науково-практичний журнал. 2014. Вип. 17. С. 35–40.
3. Anticybersquatting Consumer Protection Act (ACPA) Claims. (1999). URL: <https://repository.law.uic.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1120&context=jitpl#:~:text=In%201999%20Congress%20passed%20the,and%20abusive%20registration%20of%20distinctive>.
4. Овечкіна О. С. Гармонізація національного законодавства із правом Європейського союзу у сфері інтелектуальної власності. Право.ua. 2017. № 2. С. 35–41.
5. Стадник О. І. Реалізація Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у сфері інтелектуальної власності. Молодий вчений. 2016. № 3. С. 206–211.
6. Еннан Р.Є. Правова охорона інтелектуальної власності в Європейському союзі: передумови формування, сучасний стан, тенденції розвитку. Часопис цивілістики. 2012. Вип.13. С. 110–119.
7. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку. 2-ге вид. К.: Академперіодика, 2020. 664 с.

8. Закусило Р. В. Технічні та правові аспекти інтелектуальної власності в Україні у контексті євроінтеграційних процесів. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 2. С. 102–106.

9. Хрідочкін А. В., Макушев П. В., Леонова О. В. Право Європейського Союзу : підручник. Вид. 2-ге переробл. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2014. 448 с.

10. Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. Інтелектуальна власність:економіко-правові аспекти: навчальний посібник Київ : Центр учбової літератури. 2014. С. 46.

Анотація

Яшарова М. М., Аксьонова К. Т. Гармонізація законодавства України за досвідом ЄС у сфері службового винахідництва. – Стаття.

Наразі розширення міжнародних економічних зв'язків у всесвітньому масштабі й підвищення значення інтеграційних процесів в економіці, стає необхідним дослідження закордонного досвіду в певних сферах, немаловажною з яких є винахідницькі відносини, в цілому, й службові винаходи, зокрема. Це обумовлено: по-перше, – прийняттям уніфікованих патентних міжнародних актів, які створюються на основі законодавства більш розвинутих країн, по-друге, – розширенням економічного співробітництва між країнами, яке є передумовою укладання різного роду угод за участю іноземного контрагента, що потребує знання законодавства його країни, по-третє, – розвитком технологічних процесів, які перш за все залежить від втілення нових ідей, що в більшому ступеню пов'язане із винахідництвом, по-четверте, – розповсюдженням службового винахідництва в Україні, яке в сучасних умовах потребує більш досконалого регулювання, що може бути забезпечено шляхом застосування досвіду інших країн.

В цілому у більшості європейських країн висувуються загальні умови патентоздатності винаходів, а саме: можливість застосування в економіці; новизна; винахідницький рівень; несподіваний технічний ефект. Промислово розвинені країни керуються принципом абсолютної, іншими словами, – світової новизни, а також винаходом визнається талановитий результат, який повинен бути здібним до матеріального втілення.

Прогресивні положення зарубіжного законодавства про службові винаходи можуть бути прийняті за модель регулювання службових винаходів в Україні, особливо створених при виконанні державного контракту. Також, на наш погляд, необхідне спеціальне правове регулювання службових винаходів, створених на засоби держави для забезпечення охорони інтересів держави на рівні спеціального закону.

З урахуванням викладеного слід визнати, що інститут службових винаходів – це особливий правовий інститут, що дозволяє здійснити розподіл прав на винахід з урахуванням обставин, через які винахід створений. Представляється, що інститут службових винаходів повинен враховувати обставини створення винаходу для забезпечення балансу інтересів всіх осіб, причетних до його створення. Особливо це відноситься до забезпечення охорони інтересів держави на винаходи, створені за державним контрактом.

Ключові слова: службовий винахід, технології, патентне право, інновація, винаходи, інтелектуальна власність.

Summary

Yasharova M. M., Aksonova K. T. Harmonization of Ukrainian legislation with the experience of the EU in the field of service invention. – Article.

The expansion of international economic relations on a global scale and the growing importance of integration processes in the economy make it necessary to study foreign experience in certain areas, an important one being inventor relations in general and utility models in particular. This is due to: firstly, the adoption of unified international patent acts created on the basis of the legislation of more developed countries; secondly, the expansion of economic cooperation between countries, which is a prerequisite for concluding various types of agreements involving a foreign counterparty, which requires knowledge of the legislation of his country; thirdly – the development of technological processes, which primarily depend on the implementation of new ideas, which is more closely related to invention; fourth, the spread of service inventions in Ukraine, which in the current environment requires more perfect regulation, which can be ensured by applying the experience of other countries.

In general, most European countries set forth general conditions for patentability of inventions, namely: possibility of application in the economy;

novelty; inventive step; unexpected technical effect. Industrialized countries are guided by the principle of absolute novelty, in other words, world novelty, and an invention is recognized as a talented result that must be capable of material realization.

The progressive provisions of foreign legislation on service inventions can be adopted as a model for regulating service inventions in Ukraine, especially those created in the course of fulfilling a government contract. Also, in our opinion, special legal regulation of service inventions created at the expense of the state is necessary to ensure the protection of the state's interests at the level of a special law.

In view of the above, it should be recognized that the institution of service inventions is a special legal institution that allows for the distribution of rights to an invention, taking into account the circumstances under which the invention was created. It seems that the institute of service inventions should take into account the circumstances of the invention creation to ensure a balance of interests of all persons involved in its creation. This is especially true with regard to ensuring the protection of the State's interests in inventions created under a State contract.

Key words: service invention, technology, patent law, innovation, inventions, intellectual property.